

ACC. N:R. ¹⁸ M 6203:1-17.
Landskap: Skåne Upptecknat av: Twiltgästedt
Härad: Östra Göinge Adress: Box 19 Glimåkra
Socken: Rönseboda-Orkened Berättat av: Karl Bengtsson & fader
Uppteckningsår: 1939-40. Född år 1867 i Orkened.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Allmän M. 148

Handel och Marknad.

Wäxjö Lijfridsmasse- (seppremasse-) marknad
på 1870-80-talet. - Hörs veckan of dagarna
15-20 februari - berättat av Karl Bengtsson
och dennes far samt av min fader f 1842
an f. l.

Broby marknad

Marklunda "

Glimåkra "

Orkeneds "

Skriv endast på denna sida!

11.
Landskap: Skåne
Härad: O. Göinge
Socken: Orkened
Uppteckningsår: 1939.
ACC. N:R. M6903:1.
Upptecknat av: Emil Jägerskiöld
Adress: Glimåkra
Berättat av: Karl Bengtsson m.fl.
Född år 1867 i Orkened

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marknader: "Växjö marknad"

Den förnämnda och mycket kända och
mycket frekventerade - undantagandes arten -
av alla marknader i s. Sverige på 1860-80:-
talen och vidare torde ha varit "Sigfrids-
märke" marknad i Växjö. Denna marknad
varade en hel vecka näml. den 3de v. i Febru-
ari, började om måndagen och slutade lördagen.
Där samlades på gott som hela Sveriges och
för resten även många av utlandet - köp- och
handelslystna allmänhet; de som hade något
att sälja och de som ämnade köpa, vad som
ej fanns i hemorten i och för handels-
utbyte sinsemellan.

Alma M. 148.

2/

ACC. N:R. M 6203:2Landskap: SkåneUpptecknat av: Emil GustafHärad: O. Göinge

Adress: _____

Söcken: Orkened

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939

Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marknader: Väje Sigfridsmässemarknad.
 Härifrån Orkeneds socken var besöket
 å Väje februarimarknad, som de käring-
 arna och även gubbarna allmänt kallade
 för Seffersmässe-marknad - så allmänt på
 den tiden, att åtminstone ett par tre perso-
 ner från väje bjöd förädlit, och dessa "laade
 vanl. föyle" i så fall, d.v.s. de gjorde säll-
 skap med gemensamt skjuts därut de
 hade varit till lags för var o. en. Oftast
 körde de av mot marknaden på söndagse-
 för att kunna vara där uppe i god tid på
 måndagen och då brukade de pådansa
 låna hus i någon bondgård uppåt Småland.

3/

ACC. N.R. M 6203:2

Landskap: Skåne Upptecknat av: Enisjöster

Härad: Ö. Förlinge Adress: _____

Socken: Orkened Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller pek på Gästgivarergården söder om staden
t. ex. Gottasa. Där på hållplatserna var all-
tid fullt av marknadsfolk och skjutkar med
alla slags varor samt nötkreatur som skuf-
le till marknaden att säljas. Där voro mö-
bellas från Glimåkra/Trinkare-Nissen, Lille-
bergs-Ala, de från Vispetofta & Verum etc. -
Kassalass från Hönshöda. Laggkär från Ble-
kinge, kuor, liar, kastor, ler- och censerkär
sålades av tältra. Alla slag av varor voro
representerade på marknaden och köpare
saknades inte på den tiden. Där fanns
folk i 10000. täl. Från varje socken var i
regel ett par vill- & skinnhandlare.

4)
Landskap: Skåne
Härad: Ö. Göinge
Socken: Orkened
Uppteckningsår: 1939.

ACC. N:R.

146203:4

Upptecknat av: E. J. J. J. J. J.
Adress: Glimåkra
Berättat av: Karl Bengtsson m.fl.
Född år 1867 i Orkened

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då för tiden var ju gott om viltbråd och påls-
djur i de stora skogsmarkerna i nordöstra Skå-
nes skogsbygder. Räv, mård, utter, grävling,
iller, skorre, hare rådjur och fågel fanns
i överflöd. Särskilt skinnmarknaden under
Lijfridsmässan var berömd både i in-
och utlandet. Både danskar, tyskar, engels-
män, fransmän och ryssar o.a. besökte Växjö
marknad i och för skinnaffärer. Från Orkened
föro alltid våra båda ~~skinn~~ påls-
skinnupptä-
ars "Blom Pellen" (som även köpte hare & fågel)
och Bengt. Kärre-Pelle i Kärreboda till Växjö
marknad för att sälja pålskinn. Beträffande
Blom Pellen så köpte han även skinn på marknaden

57

ACC. N:R. M6203:5

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emil Järestedt

Härad: Ö. Göinge Adress: _____

Socken: Arkened Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för att sälja dem på andra marknader.

En gång hade han i Växjö blivit bekant med en dansk skinnhandlare och denna uppmanade "Blommen" att resa in till Köpenhamn och sälja sina skinn för högre pris en annan gång. Året därpå gjorde Blompetten så, men den resan gjorde han inte om igen. Istället för att han förlorade c:a 200. kr på den lilla skinnhandeln, som han där kunde och måste göra. Danskarna voro ilmariga, de var sniga och misstjod för skinnen, som jelle ju var tvungen att sälja innan vären och för prisfalls skull.

Skriv endast på denna sida!

6/

ACC. N:R. M 6203:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emil Gøstet
 Härad: A. Gönne Adress: _____
 Socken: Arkened Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sigfridsmässmarknad.

De mängder varor som vore sammanförda
 å de båda torgen i Växjö, "Karatorget" = lagg-
 kärlstorget och Domkyrkotorget under dessa
 marknadsdagar trotsar all beskrivning. Där
 fanns av varje slag som uppräknas kan
 möbler, laggkärl, järnkramvaror; klensmide och
 guldgiuterivaror från Roskhult, manufaktur-
 varor från Knallebygden. Pilsvaror från "dal-
 masaland", skor från Närke. Vid en gatusida
 sitta st 40: tal eller kanske det dubbla an-
 talet koringar och hade stora luger av lin-
 nevåvar av alla kvaliteter, handduksvävnader
 näsdukar, förklädesvår, hemvävda dukar etc.

Skriv endast på denna sida!

7.

ACC. N.R. H6203:7

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emil Gøstet
Härad: Ö. Gøinge Adress: _____
Socken: Arkened Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och kommersade med. Och köpare till dessa
vävnader, som ju alla voro hemslöjdarster
och av utmärkt beskaffenhet i allmänhet fela-
des inte utan köptes av både fint stadspolk
och enkla förbrukare.

Och en vundlig massa kreatur voro sam-
lade ner vid stallarna, och där skreds
och kommersades på ett trestital olika
språk och dialekter men värt var nog
i allmänhet småläringarna själva då
det var fråga om att rosa sina stutar,
sina småtidda kalvkar eller sina tret-
ton, fjorton eller femton kvarters okar.
Så hade de kussigaste & grövsta dragarna.

8/

ACC. N:R. M 6203:8Landskap: SkåneUpptecknat av: Emil JöstedtHärad: Ö. Göinge

Adress: _____

Socken: OrkenedBerättat av: Carl Bengtsson m.fl.Uppteckningsår: 1939Född år 1867 i OrkenedLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Där fanns till salu en hel kilometer-
lång sträcka endast med fabriks- och hem-
gjorda varor, både finare o enkla, slädar,
skindor, kärror, dussintal med lass av
hemsyddasalar, snits- och parolar o. a. lä-
dervaror, hår eller lin, spunnen i klämnor,
"läor" och skärfar, matvaror och sovel.
fläsk, kött, sillalass, lösa sill i stora hä-
kar (vagnhäckar) s.k. Göteborgssill, som sål-
des i fotvis (1 fot 10 kannor) villbräd i en
oändlig mängd, men först och sist päls-
skinn. Skinn i stora lass, skinn, up-
hängda på stänger, skinn, som bars på ryggen.
björnskin, varskinn, luskinn, djär, mänd etc.

Skriv endast på denna sida!

9.

ACC. N:R. M 6203:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Linus Jöstedt
 Härad: Ö Göttinge Adress: _____
 Socken: Orkened Berättat av: Karl Bengtsson
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Berättaren av dessa uppteckningar och hans familj: Far & bror voro själva liessmeder och ärendet till Växjö marknader var att såga sina liar. "Gjäre höll jag mig å Domkyrkotorget medan min äldre bror kommersade på "Karatorget". (=trätorget?)

Poliser gingo ständigt och såg upp med handelmän och spekulanter och eftersom lirkörens mångfald konsumerades blev ju givetvis stämningen och portet isynnerhet ibland häst & kreaturshandl. allt livligare och högljuddare, men i det stora hela rådde lugn och ordning bland den stora folkmassan. Endast fiskejarna voro polisen en regel i ögat. Receptvis Skånska-Torget.

Skriv endast på denna sida!

10/

ACC. N.R. M 6903:10.

Landskap: Skåne
 Härad: O. Geringe
 Socken: Arkened
 Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Emil Jöstedt
 Adress: _____
 Berättat av: Carl Bengtsson
 Född år 1867 i Arkened

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det är här ett allmänt tal att om det inte varit någon vinter med köld och snö före februari så kan vi vara säkra på att få både det ena och det andra till Växjö smärnad. Då brukar det alltid bli ett "Herrans väder". Ofta har vi gett oss ut i vagnsväglag men ha fått byta ut vagn mot släda i Växjö för att komma hem. Ibland blev man frustantligt innekörd på man fick vänta i Växjö eller på färdvägen som i allmänhet togs över Hårlunda eller Virestad. Skatelo, Hesusby bruk där i vintern vi oftast övernattade. På den tiden var ju vägarna oftast smala och ofta ofarbara

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M6903:11.Landskap: SkåneHärad: GöingeSocken: OrkenedUppteckningsår: 1939.Upptecknat av: Emil GostestAdress: GlimåkraBerättat av: Carl Bengtsson mflFödd år 1867 i OrkenedLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så att en Væjörresa i februari månad
var ingen barnresa, men ändå traskade vi
icke det minsta för att spämma för hästar-
na och ge oss av särskilt om det var släd-
före redan då. Väre var om det var bar-
mark ty vi kunde ge oss tusan på att det
blev knäjs-djupor snö innan marknaden
var till enda. Att övermatta vyse i Göt-
åsa var heller inte någon vilostund ibland
hundratals andra marknadsresande. Inte
var det fråga om någon annan bädd än
att någon timme vila sig i ett hölider. Då
en ju måste se efter varulasset för att ej
få sina varor bortstulna

Skriv endast på denna sida!

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

Eunisjöström

Härad:

Ö. Göinge

Adress:

Socken:

Åkened

Berättat av:

Uppteckningsår:

1939

Född år

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Växjö marknad

Egentligen förekom tre årliga marknader i Växjö, en i febr. en i juni o. en i oktober och även de två senare voro stora folkmarknader dit mycket folk även från vår socken näml. Åkened, reste för att sälja, byta och köpa varo sinsemellan, men vid dessa sista sommar- & höstmarknaderna vinsattes måst såsoppar och kreatur. Och när man talade om Växjö marknad menade man alltid Sigfridsmässemarknad i februari.

I våra dagar är visserligen Växjö marknad ännu "en stor marknad" men den varar ej mer än en enda dag näml. Gälva Sigfriddagen.

ACC. N:R. M 6203:13

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emil Gostedt
 Härad: O. Göttinge Adress: _____
 Socken: Oskensjö m. fl. Berättat av: Ding
 Uppteckningsår: 1934 Född år 1876 i Oskensjö

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Marknader:

Utom den nämnda ha vi ju våra vetsmarknader. Broby marknad liksom den numera nedlagda Marklunda marknad voro på 70-80-talen mycket betydliga varuomsättningsplatser. På så luga ju i centrum var o. en inom sin ort, utmed stora landvägen Skåne-Småland och med goda kom. leder till Blekinge, vadan mycket folk från dessa tre landskap besökte dem. Här utbyttes varor av alla slag sveknar och provinser emellan samt kor, vear och hästar i stora mängder. På 80-90-talen samlades Smälänningarna med sina vear hit ner liksom Skåningarna med sina

Skriv endast på denna sida!

14/

ACC. N:R. M 6203:14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emil Hjertqvist
 Härad: Ö. Göringe Adress: _____
 Socken: Glimåkra a. a. Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och Blekingarna med sina och uppköparekom
 från Danmark och Tyskland samt exportörer
 från dessa länder och uppköpte de bästa och
 fästaste djuren till slakt. Blekingar och Hovs-
 koniter marknadsförde här sina produkter av
 träskäl som ju somneda köpte och använde,
 träbjär, korvar möbler, enskervar & halmbrevor,
 lagpkärl, lerkärl + bleckkärl, rissel, såll, siktar,
 Roushult & Osby torgförs såll, klensnide, knivar,
 hakor, lias, skärar, kobjällor, dombjällor, skaf-
 far m. m. samt j. o. såldes fabriksalster av
 varje slag både från östen: såsom klädesvarer
 piltar, schalar, tricotravar från Kruse i Ströms-
 hall & Strömsborgs klädesfabriker, yxor från Göta bruk.
 etc.

Skriv endast på denna sida!

Landskap:

Skåne

Upptecknat av:

E. J. G. G. G.

Härad:

Östra Göinge

Adress:

Socken:

Glimåkra

Berättat av:

D. J. G.

Uppteckningsår:

1939

Född år

1876

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Broby höstmarknad har därjämte varit
ett för Blekingefiskarena viktigt marknad
för avsättning av deras ål och fisk. För kun-
de man få se här tygvals blekingefiskare
eller blekingefiskhandlare med avsevärda par-
tior ål och annan fisk, vilket här fann
en glänsande avsättning bland vterens borg-
na jordbrukarebefolkning. Även trädgård-
& fruktodlare sammanföra på denna mark-
nad betydande varumängder och söka fin-
na avsättning därav. Men även köjernas
och kumbyssornas råttfällor äro legio
på Broby marknad, vilket säga snart
torde vara slut, liksom även Riviks.

Skriv endast på denna sida!

Landskap:

Skåne

Härad:

Göinge

Socken:

Orkened

Uppteckningsår:

1939

Upptecknat av:

Emil Jörstede

Adress:

Glimåkra

Berättat av:

Emil

Född år

1876

i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det säger sig själv att även Glimåkra och Orkened ha sina visdomar, vilka förstås här kallas stortorgsdagar. Dock är dessa och särskilt Orkeneds m. ganska betydande beträffande omväxling av handels- & hemslöjdsvaror mellan orten och angränsande socknar inom Småland & Blekinge. Även handeln med nötkreatur och hästar provinserna emellan är betydande här å marknaderna när tätortabyggena i Småland och Blekinge ligga här nära till. Slagsmålets frysning här som för i tiden var i sitt allra livligaste tempo emellan Snapphanarna i Orkened och Blekingarna och Smålandarna så att blod flöt i

Skiv endast på denna sida!

ACC. N:R. M 6203:14

Landskap: Skåne Upptecknat av: Emil Sjöstedt
 Härad: O. Göinge Adress: Box 19 Glimåkra
 Socken: Orkened Berättat av: Emil Sjöstedt Zonje
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1876 i Orkened

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Strömmar å Orkenedsmarknaderna på 70-80-90-
talen. Har nu övergått i fredligt samarbete.

Liknande förhållande har ägt rum beträffande
 Ålmundsfrys eller Ryds marknad i Småland och
 Holje i Blekinge. För i tiden voro dessa
 båda marknader Orkenedspojkanas käraste
 krigsskådeplatser. Cirka 700-800 av kon-
 stens bästa slagkämpar samlade sig
 alltid från 50-60 år sen och gick den långa
 vägen till Ryd & Holje marknader och pygg
 lade upp smålänningar och Blekingar efter alla
 konstens regler. Naturligtvis var inte heller kon-
 sterna hela i synen efter en sådan strid,
 men snapphannarna Roija ju varken eld eller svärd.

Roija antas
 ha ingen
 skada av
 det.

han roij
 inte så dus-
 sin knivknugg

Skriv endast på denna sida!

E. S.-dt.

Avskrift av brev. *I: 138/40*

ACC. N:R. *M: 6203:18*

Landskap: *S k å n e .* Upptecknat av: *Emil Sjöstedt,*
Härad: *Östra Göinge.* Adress: *Box 19 Glimåkra*
Socken: *Lönsboda-Örkened.* Berättat av: *Karl Bengtssons fader*
Uppteckningsår: *1939-40.* Född år *1867* i *Örkened.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Med anledning Eder förfrågan om namnen på torgen i Växjö, vilka min sagesman Carl Bengtsson gav dem näml. "Domkyrkotorget" och "Karatorget", vilket senare skulle betyda det torg där karlaggkär_l försåldes. Bykekar_{ar}, saltekar_{ar}=fläskakar_{ar}=slaktekar_{ar}, bryggekar_{ar} satsekar_{ar} etc. - "Dessa namnen voro förr specialnamnen för hela marknadsföljet i hela sydsverige både i min och min fars tid," säger min sagesman. Och så var det överallt. Våra möbelsnickare och möbelhandl. från Glimåkra m.fl. kallade alltid "sitt salutorg" i Kristianstad för "Möbeltorget" förr i tiden, naturligtvis därför att möbler voro de varor som där dominerade och fråga är om många visste vad torgens eg. namn var. Bäst kändes platsen emellertid på den rörelse som där huvudsakl. bedrevs. Så vet jag att Göingarna o.a., som bedriva julgransaffärer kalla ett av Edra torg i Lund för rätt och slätt "julgranstorget" och de bry sig ej om ta reda på något annat namn. Att torgen i Växjö ha andra namn ex. Stortorget, Västra torget, Nytorget, det antog Bengtsson men han kände dem endast enligt "handelsspråket" och så har det alldeles säkert varit i generationer före honom.....

"Domkyrkotorget" gav ju ^{skriv endast på denna sida!} *domen sitt namn* och belägenhet. E.Sdt.